

Az alkotmányjogi panasz előterjesztésére előírt határidő megtartott, azt Szilágyi László Indítványozó a Fővárosi Ítéltábla másodfokú ítéletének kézhezvételétől (2016. április 1.) számított 60 napon belül nyújtja be.

Indokolás

Szilágyi László és Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzata 2008. január 4. napján bérleti szerződést kötöttek a [REDAKTÁLT], [REDAKTÁLT] z [REDAKTÁLT] [REDAKTÁLT] [REDAKTÁLT] szám alatti ingatlanra, mely összességében egy szobából állt. Az ingatlant Szilágyi László - ha szeretette volna - akkor sem vehette volna azonnal birtokba, mert áprilisig az Örökségvédelmi Hivatal kutatta meg a helyiséget. Az Örökségvédelmi Hivatal megállapította, hogy a helyiség iroda céljára nem alkalmas - bár Felek a szerződést ilyen célra kötötték -, mivel abban vizesblokk nem alakítható ki. Az Örökségvédelmi Hivatal ezért Szilágyi László azon kérelmét, hogy a helyiséget üzlethelyiséggé alakítsa, el is utasította.

2008. februárjában az egyik, házban lakó tulajdonos, engedélyt kért az Önkormányzattól, hogy a bérlemény bejárata elé egy vasrácsos kaput szereljen fel. Erre az Önkormányzat az engedélyt megadta, de erről a bérlő véleményét nem kérte ki, a bérlőt nem is értesítette. **A vasrácsos kapu 2008. augusztusára készült el, amely teljes mértékben megakadályozta abban a bérlőt, hogy az általa bérelt ingatlanra bejusson.**

A Felek között elmérgesedő helyzet azt eredményezte, hogy 2008. október 31. napjára az Önkormányzat a bérleti szerződést felmondta és kérte a helyiség birtokba bocsátását. Szilágyi László a kulcsot ugyan nem adta hivatalosan vissza az Önkormányzatnak, de a helyiségbe az Önkormányzat ennek ellenére bejuthatott. Ezt Szilágyi László a tárgyalások folyamán igazolta is, hiszen az Önkormányzat ebben az időszakban kívánta értékesíteni az ingatlant és a szóbanforgó helyiségben is felméréseket végzett. Sőt maga a „szoba” több lakalommal is átminősítésre került, az üzlethelyiségként „birtokba vett” ingatlan „iroda”-ként, aztán „raktárként” is funkcionált.

Az Önkormányzat pert indított Szilágyi László ellen a helyiség kiürítése és a hátralékos bérleti díj megfizetése iránt, amelyre a Székesfehérvári Városi Bíróság első fokon kötelezte is Alperest 18.P.22.827/2008/7. számú ítéletével, mely ítéletet a Fejér Megyei Bíróság 2.Pf.21.798/2009. számú ítéletével helybenhagyott és a jogerős döntést a Legfelsőbb Bíróság is fenntartotta. (Pfv..VIII.20.541/2010/8.)

A lakáshasználati díjra vonatkozó igényét - 27.749.710 Ft összegben - az Önkormányzat a bérlet vonatkozásában lezárult peres eljárást követően terjesztette elő.

A lakások és helyiségek bérletére, valamint elidegenítésükre vonatkozó egyes szabályokról szóló 1993. évi LXXVIII. tv. 20. §-a (Ltv.) ad lehetőséget a bérbeadónak a lakáshasználati díj alkalmazására. Eszerint a törvényhely szerint lakáshasználati díj fizetésére a jogcím nélküli lakáshasználó köteles. Az Ltv. 91/A. § 13. pontja szerint **jogcím nélküli használó az, aki a lakást (helyiséget) a bérbeadónak - bérlőkijelölési vagy bérlő-kiválasztási jog fennállása**

esetén e jog jogosultjának - a hozzájárulása vagy a vele való megállapodás nélkül használja.

Álláspontunk szerint önmagában a jogerős ítélet – amely jogcím nélküli használatot egy hónapra állapított meg – nem elegendő azon tények igazolására, hogy a használat ténye folyamatosan fennállt a vitatott időszak alatt. Márpedig ezen tény kétségtelen fennállása a törvényi tényállásból következően elengedhetetlen feltétele a használati díj megállapításának.

Ma – a jelenleg vitatott ítéletek alapján tény – Szilágyi Lászlónak több mint 25 millió forintot kell annak a cc. 20 m² nagyságú „szobáért” fizetni a helyiség használata címén, amelybe soha be nem költözött, soha nem használt, 2008. augusztusától bizonyíthatóan be sem juthatott, és amelyet az Önkormányzat a vitatott időszak alatt rendszeresen „használt”, azaz felmért, átminősített.

A törvény szerint a használati díj összege azonos a lakásra megállapított lakbér összegével, de az a jogcím nélküli használat kezdetétől számított két hónap elteltével emelhető. Kétségtelen tény, hogy a használati díj emelése az ingatlanal rendelkezni jogosult egyoldalú döntése alapján történik, ahhoz nincs szükség a felek megállapodására vagy a jogcím nélküli használó hozzájárulására. Az emelés ellen a jogcím nélküli használó nem tiltakozhat. **Az Ltv. kommentárja kifejezetten előírja, hogy a használati díj emelését a mérték és az időpont megjelölésével közölni kell a használóval.** A felek együttműködési kötelezettségéből és a rendeltetésszerű joggyakorlás elvéből következik a jogosult tájékoztatási kötelezettsége. A Ptk. 4. § (1) bekezdése kifejezetten rögzíti, hogy „A polgári jogok gyakorlása és a kötelezettségek teljesítése során a felek a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megfelelően, kölcsönösen együttműködve kötelesek eljárni.”

A Kommentár szerint az Ltv. 20. §-ának (2) bekezdésében szabályozott díjemelési lehetőség azt a célt szolgálja, hogy a jogcím nélküli használót **a lakás(helyiség) kiürítésére készítse.** Azaz egy „fegyelmező eszköz”-ről van/lehet szó, amely siettetheti a lakás(helyiség) kiürítését és nem egy utólag – esetleg megtorlásból – alkalmazott módszerről.

Tekintettel arra, hogy – a per korábbi iratanyagából is megállapíthatóan – Felperes használati díjat soha nem követelt Alperestől, ilyen fizetésére soha nem szólította fel – ahogy a helyiség átadására sem – használati díjat nem követelhet. Az Önkormányzat a vitatott időszak alatt számlákat sem küldött Alperesnek, a számlák pénzügyi rendezését – ÁFA megfizetését – az Önkormányzat az eljáró bíróság előtt nem igazolta.

Természetesen a használati díj felszámításának másik feltétele, hogy a lakás(helyiség) jogcím nélküli használó birtokában legyen. Jelen esetben pedig ezen feltétel sem valósult meg, hiszen **Alperes soha nem vette birtokba a helyiséget, 2008. augusztusától az ingatlanba be sem juthatott.** A helyiség átadásáról (visszaadásáról) szóló – Felperes által becsatolt „jegyzőkönyv” – valójában nem jegyzőkönyv, csupán egy feljegyzés, ami nem egy tényleges eseményt rögzít – aláírások sem szerepelnek rajta, csak nevek kerültek feltüntetésre -, hiszen „a helyiség visszaadásaként” feltüntetett időpontban - és azt megelőzőleg sem - Alperes már régóta nem juthatott be a szóban forgó ingatlanba, hiszen ahhoz már hosszú ideje használható kulcsa sem volt. Így a helyiség birtokába nem juthatott. Ezzel ténylegesen a helyiség visszaadása sem valósulhatott meg.

Azzal, hogy az Önkormányzat 2008. október 31-ére felmondta a bérletet, Szilágyi László úgy vélte, hogy ezzel az ügy lezárult. Nála mindösszesen egy kulcs maradt, amit azonban a külső rácsos kapu kulcsának hiányában használni úgysem tudott. Nem gondolta azt, hogy ennek a kulcsnak a visszaadásával valósítja meg a helyiség visszaadását az Önkormányzat számára. Különösen úgy nem, hogy hónapok és évek teltek el, de ő sem felszólítást, sem számlát nem kapott, mely a helyzet rendezésére szólította volna fel.

Álláspontunk szerint a lakáshasználati díj felszámításának központi eleme a használat fennállása, amelyet Felperesnek, az Önkormányzatnak kell, kellett volna bizonyítania. Felperes azonban a jelen esetben nem hogy bizonyította volna a használatot, hanem maga is elismerte, hogy hozzájárult a bérlemény megközelítését akadályozó kapu felszereléséhez. Így a bérlemény az Alperes által szabadon nem volt megközelíthető. Erre vonatkozóan Alperes tanúbizonyítást is felajánlott, amelyet azonban a T. Bíróság elutasított.

A fentiek felül Szilágyi László sérelmezi, hogy bár jogszabály szerint eljárva, ő a Fővárosi Ítéltáblára nyújtotta be fellebbezését, mint illetékes másodfokú bírósághoz, tárgyalására azonban – a 347/2015. (VII.21) számú OBHE határozatára hivatkozva - a Pécsi Ítéltáblán került sor. Az eljáró bírák mindegyike a Pécsi Ítéltábla bírója volt.

A hivatkozott belső norma szerint az OBH elnöke a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. Törvény 76. § (5) bekezdése alapján kizárólag csak a bíró más szolgálati helyre történő kirendeléséről dönthet, ha a kirendelés nem a törvényszék és az illetékességi területén működő közigazgatási és munkaügyi bíróság, illetve járásbíróság között vagy a törvényszék illetékességi területén működő járásbíróságok között, vagy a törvényszék illetékességi területén működő közigazgatási és munkaügyi bíróság és a járásbíróságok között történik.

Jelen esetben azonban nem történt más, mint a Fővárosi Ítéltábla illetékességének felülírása. Ez pedig eljárásjogilag nonszensz. A bíróságok elnevezéséről, székhelyéről és illetékességi területének meghatározásáról szóló 2010. évi CLXXXIV. törvény 1. §. (2) bekezdése – ennek alapján a törvény 2. melléklete – meghatározza az ítéltáblák elnevezését és illetékességi területét, a törvény 2.§ (4) bekezdése pedig egyértelműen rögzíti az Ítéltáblák székhelyét”, melyet az OBH elnöke nem írhat felül határozatával.. Ezek alapján „az ítéltáblák székhelye az elnevezésükben megjelölt település, a Fővárosi Ítéltábla esetében pedig Budapest. **A fentieket értelmezve Szilágyi László másodfokú tárgyalására nem a Fővárosi Ítéltáblán került sor, hanem a Pécssett, mely Ítéltábla egyébként az eljárásra nem illetékes.**

(Alaptörvény R. cikk (2) bekezdés (2) „Az Alaptörvény és a jogszabályok mindenkire kötelezőek.”)

Jelen ügy tárgya az Indítványozó tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme, amelyet egy alaptörvény-ellenes jogszabályon alapuló kirendelő határozat nyomán eljáró, nem az eredeti illetékességgel rendelkező fórum bírói tanácsa okozott.

Jelen ügy tárgya tehát valójában a t. Alkotmánybíróság által már alaptörvény-ellenesnek nyilvánított ügyáthelyezés bújtatott visszahozatala a magyar jogrendszerbe és ítélkezési gyakorlatba. Az Ítélet sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot mivel azt arra törvény által fel nem hatalmazott bírói tanács hozta, az Indítványozó törvényes és pártatlan bíróhoz való jogának teljes kiüresítése mellett. Ismételen előrebocsátom, hogy a lenti érvelésből is kitűnően jelen ügy középpontjában a látszattal ellentétben nem egy bírói kirendelés, hanem egy annak álcázott, ügyáthelyezés által okozott alapjogsérelem áll.

Jelen ügy szempontjából kiemelt jelentőséggel bír a strasbourgi székhelyű Emberi Jogok Európai Bírósága által a *Miracle Europe Kft. v. Hungary* ügyben (no. 57774/13) 2016. január 12-én hozott ítélet, amely ügy szintén a törvényes bíróhoz való jogra, tágabban a tisztességes eljáráshoz való jogra fókuszált az ügyáthelyezés kérdése kapcsán. A Bíróság mindenekelőtt rögzítette, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog olyan kiemelt szerepet játszik egy demokratikus társadalomban, hogy semmi nem indokolja az Emberi Jogok Európai Egyezménye (a továbbiakban: Egyezmény) 6. Cikkének megszorító értelmezését. Ezen Cikkre alapított gyakorlatát tovább elemezve a Bíróság megállapította, hogy az ügyben eljáró bírói fórumnak a 6. Cikk értelmében minden esetben „jog által megalakítottak” kell lennie, mely feltétel a jogállamiság alapelveinek az Egyezmény és Jegyzőkönyvei által is védett egyik alapkövetelménye.

Az előbbieken használt „jog” kifejezés a 6. Cikk kapcsán a Bíróság döntése értelmében nem csak az eljáró fórum megalakítására és hatáskörére irányadó jogi szabályozásra vonatkozik, hanem bármely egyéb, hazai rendelkezésre, amely eredményeként beavatkozás történhet az ítélkezésben résztvevők személyére, az ítélő testületre nézve. Ez a követelmény pedig többek között kiterjed a bíróság függetlenségére, hivatali idejükre, a pártatlanságra és az eljárási garanciák meglétére. Ezen felül a „jog” hivatkozott ügyben értendő és vizsgálendő fogalma nem csak a bíróság megalakítására vonatkozó szabályozásra, hanem magának, az általa lefolytatott eljárásra vonatkozó szabályozásra is kiterjed. Fenti követelmények vizsgálata során megállapított visszásság pedig egyértelműen a 6. Cikk sérelmét jelenti a strasbourgi gyakorlat szerint.

A Bíróság külön is hangsúlyozta, hogy a fórum függetlensége a végrehajtó hatalom önkényétől való függetlenséget is jelenti, amely a Parlament által megalkotott szabályok mentén működik. Nem engedhető meg a Bíróság álláspontja szerint, hogy az igazságszolgáltatási rendszert egy „bírói hatóság” (OBH) irányítsa, noha természetesen arra van/lehet hatásköre, hogy releváns hazai jogszabályokat értelmezzen.

A Bíróság megállapította, hogy azon államok, amelyek esetében az eljáró fórum kijelölése nem jogszabályi előírásokon múlik, hanem diszkrecionális jogkörben határoz róla valamely szerv/személy, a politikai és egyéb befolyásoltság, valamint a pártatlanság (látszatának) veszélyét hordozza, még akkor is, ha maga a szerv/személy általi kijelölés átlátható szabályokon alapul. A Bíróság arra is felhívta a figyelmet, hogy egy ilyen, nem törvényen alapuló eljárásban a diszkrecionális jog gyakorlója az ügyelosztás és kijelölés során nyomást gyakorolhat a kijelölt bírói fórumra/tagjaira, akár azzal, hogy túlterheli őt/őket, akár azzal, hogy „kis ügyeket” szignál rájuk. Egy ilyen rendszerben az is elképzelhető, hogy bizonyos politikai ügyeket csak egy bíróra szignálnak, míg más bíróktól direkt elveszik/nem jelölik ki

öket az eljárásra. Ebből kifolyólag a Bíróság osztotta azt az álláspontot, hogy az ügyek átszignálása csak olyan jogi környezetben történhet, amelyre vonatkozó szabályokat a jogalkotó átlátható, előre megismerhető és objektív paraméterek mentén alkotta meg, és csak minimális teret engednek a diszkrecionális döntések meghozatalának.

Fentiekből kifolyólag a strasbourgi bíróság úgy ítélte, hogy A Miracle Europe Kft. v. Hungary ügyben nem teljesült a tisztességes eljáráshoz való jog azon követelménye, amelynek értelmében a bíróságnak „jog által alakítottak” kell lennie.

Az Alkotmánybíróság jelen ügyben legrelevánsabb, alaphatározata a **36/2013. (XII.5.) AB** határozat, amelyben maga a testület is utal arra a tényre, miszerint a törvényes bíróhoz való jog kérdésében – noha hivatkozható a korábbi gyakorlat –, ám sajnálatosan nem bővelkedtünk ezt a konkrét, a tisztességes eljáráshoz való jog részeseletet vizsgáló döntésekben. Így jelen beadvány megítélésékor egyik legfontosabb iránymutatóul ez a határozat szolgálhat.

A testület az említett határozatban a törvényes bíróhoz való jog kapcsán fontos elveket fektetett le. Elsőként is megállapította, hogy „törvény által felállított bíróságra vonatkozó követelmény magában foglalja a törvényes bíróhoz való jogot, vagyis azt, hogy egy konkrét ügyben az eljárási törvényekben megállapított általános hatásköri és illetékességi szabályok szerint irányadó bírói fórum (bíró) járjon el. Ezt az alkotmányos elvet a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény az Alapelvek között úgy fogalmazza meg, hogy senki sem vonható el törvényes bírójától [8. § (1) bekezdése]. A törvény által rendelt bíró pedig az eljárási szabályok szerint a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságon működő, előre megállapított ügyelosztási rend alapján kijelölt bíró [8. § (2) bekezdés]. A törvényes bíró tehát: a törvényben előre meghatározott hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságon működő, előre megállapított ügyelosztási rend szerint kijelölt bíró. Az ügyelosztási rendet az objektivitás és a személytelenség biztosítása, az önkényesség kizárása érdekében előző évben állapítja meg a bíróság elnöke, amely a tárgyévben kizárólag szolgálati érdekből vagy a bíróság működését érintő fontos okból módosítható [9. § (1) bekezdés]. Ebből következik, hogy a bíró és az ügy egymáshoz rendelése alkotmányosan csak előre meghatározott, általános szabályok alkalmazásával objektív alapokon történhet.”

A **166/2011. (XII.20.) AB** határozatban a testület a nullum iudicium sine lege elv vizsgálatakor megállapította, hogy „egy, az általános illetékességi szabályok szerint eljáró bíróság helyett egy adott ügycsoport ügyeinek egy másik bíróság illetékességébe történő áthelyezése csak abban az esetben egyeztethető össze az Egyezményvel, ha annak anyagi jogi és eljárásjogi szabályait, illetve előfeltételeit átlátható, előre rögzített, világos, objektív paraméterek felhasználásával rögzíti a törvényhozó, amely nem (vagy csak minimálisan) hagy teret a diszkrecionális jogkörnek, és ahol a tényleges döntés meghozatala a független, pártatlan bírósági rendszer saját intézményei révén történhet. Mivel a vizsgált rendelkezés ilyen elemeket nem tartalmaz, ezért az Egyezmény 6. cikk (1) bekezdésében foglalt

követelményeknek, és mindenek előtt az ún. objektív tesztjének nem felel meg, és ezért nemzetközi jogba ütközik.”

Szilágyi László, Alperes véleménye szerint az ítéletek tehát nem csak jogilag tévesen megítéltek, de az Alaptörvény alábbi rendelkezéseibe is ütköznek:

Az Alaptörvény XXVIII. Cikk (1) és (7) bekezdése kimondja:

- (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.
- (7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.

Az Alaptörvény 28. Cikk kimondja:

28. cikk: A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.

Abtv. 28. § (1) Az Alkotmánybíróság a 27. §-ban meghatározott bírói döntés felülvizsgálatára irányuló eljárásban a 26. § szerinti, jogszabály Alaptörvénnyel való összhangját illető vizsgálatot is lefolytathatja.

(2) Az Alkotmánybíróság a 26. § alapján indítványozott eljárásban a bírói döntés alkotmányosságát is vizsgálhatja.

„(9) 3.1. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. Cikk (1) és (7) bekezdéseiben elismert tisztességes eljáráshoz fűződő jogának, valamint jogorvoslati jogának sérelmét a bizonyítékok mérlegelésének okszerűtlenségére, valamint a Kúria indoklásának hiányaira alapítja. Megállapítható, hogy az alkotmányjogi panaszban megjelölt e kérdést az Alkotmánybíróság a 7/2013. (III.1) AB határozatában alapvető alkotmányjogi jelentőségű alkotmányjogi kérdésként értékelte (7/2013. (III.1.) AB határozat, Indoklás (21)). E határozatának indoklásában az Alkotmánybíróság egyfelől kimondta, hogy az Alaptörvény XXVIII. Cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárás követelményrendszere elismeri az indokolt bírói döntéshez fűződő alapvető jogot is, amelynek minimális elvárása, hogy a bíróságok az eljárási törvény rendelkezéseinek megfelelően az ügyben szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit, kérelmeit kellő alaposággal megvizsgálják, és ennek értékeléséről határozatukban számot is adjanak. (erről lásd 7/2013.1) AB határozat, Indoklás (33)-(34))” – 3108/2015. (VI.9.) AB végzés

Tárgybani ügyben nem volt bizonyításra lehetősége Szilágyi Lászlónak, az Önkormányzatot pedig az általa állítottak igazságtartalmának igazolására az eljáró bíróságok nem kötelezték.

Ezzel álláspontunk szerint csorbult Szilágyi Lászlónak az a joga, hogy az Önkormányzat keresetével szemben érdemi védekezését teljeskörűen előterjeszthesse és a keresetről a bíróságok minden szükséges információ birtokában dönthessenek.

Álláspontunk szerint megállapítható, hogy jelen panaszban megjelölt kérdéseket az Alkotmánybíróság a 7/2013. (III.1.) AB határozatában alapvető jelentőségű alkotmányjogi kérdésként értékelte.

A bírói hatalom nem korlátlan, kifejezett alkotmányos korlátja a törvénynek való alávetettség. Ebből pedig az következik, hogy a bíróságok (különösen nem az Országos Bírósági Hivatal elnöke) nem írhatják felül vagy egészíthetik ki a jogszabályokat, akkor sem, ha azok alkalmazása, a megítélésük alapján nem vezet kívánatos eredményhez. Jelen ügyben a bíróságok által kialakított jogértelmezés sérti a tisztességes eljáráshoz fűződő jogot és a jogorvoslathoz való jog alkotmányos tartalmát.

Az Abtv. 27. § a) és b) pontjában és a 30. § (1) bekezdésében foglalt feltételek fennállnak.

A fentiekre tekintettel Szilágyi László – meghatalmazott jogi képviselője útján - kéri a T. Alkotmánybíróságot, hogy a Fővárosi (Pécsi) Ítéltábla 27.Pf.20.434/2015/8. számú másodfokú ítélete, valamint az annak alapjául szolgáló Székesfehérvári Törvényszék 15.P.20.341/2014/17. számú ügyben hozott elsőfokú ítélete Alaptörvény ellenességét megállapítani és a döntéseket megsemmisíteni szíveskedjenek.

Jelezzük a T. Alkotmánybíróságnak, hogy jelen alkotmányjogi panasszal egyidejűleg felülvizsgálati kérelmet is nyújt be Alperes a Kúria elbírálását kérve a döntések jogszabálysértő rendelkezései miatt.

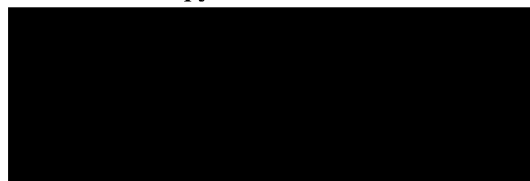
Az Alkotmánybíróság hatáskörét az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 27. §-ban konkretizált hatáskör alapozza meg.

Szilágyi László melléletként csatolja az ügyvédi meghatalmazást, valamint a konkrét ügyben született első- és másodfokú ítéleteket.

Az Abtv. 52. § (5) bekezdése és az 57. § (1a) bekezdése alapján Szilágyi László nyilatkozik, hogy az adatai nyilvánosságra hozatalához hozzájárul.

Az Alkotmánybírósági eljárás illetékmentes az Abtv. 54. §-a alapján.

Székesfehérvár, 2016. május 18.

Szilágyi László képviseletében

Melléletek: